International Innovative Education Researcher

ÖĞRETMENLERİN İŞKOLİKLİK DAVRANIŞLARI İLE ZAMAN YÖNETİMİ BECERİ DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Mustafa ATAŞ¹

¹Millî Eğitim Bakanlığı, Kahramanmaraş Nuri Pakdil Bilim ve Sanat Merkezi, Türkiye;
mustafaaatasss@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0002-6861-8582>

Kaynak göstermek için: Ataş, M. (2021). Öğretmenlerin işkoliklik davranışları ile zaman yönetimi beceri düzeyleri arasındaki ilişki. *Uluslararası İnovatif Eğitim Araştırmacısı*, 1(2), 15-27.

Özet

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin işkoliklik davranışları ile zaman yönetim becerileri arasındaki ilişkiyi bazı değişkenler açısından ortaya koymaktır. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2021-2022 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş ili Dulkadiroğlu ilçesinde görev yapan 311 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada öğretmenlerin işkoliklik davranışlarını belirlemek için Kart (2005) tarafından Türkçeye uyarlanan “İşkoliklik Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeğin ilk şekli Spence ve Robbins (1992) tarafından geliştirilen üç boyutlu çalışma bataryası (WorkBat) ölçeğidir. Öğretmenlerin zaman yönetim becerilerini belirlemek için Britton ve Tesser (1991) tarafından geliştirilen, Alay ve Koçak (2003) tarafından Türkçeye uyarlanan “Zaman Yönetimi Envanteri” kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmenlerin işkoliklik davranışları alt boyutları ile zaman yönetimi alt boyutları zaman planlaması ve zaman tutumları arasında anlamlı pozitif ilişki tespit edilmiştir. Bununla beraber işkoliklik davranışları alt boyutlarının zaman yönetimi alt boyutları zaman planlaması ve zaman tutumlarını yordadığı tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında yapılan analizlerde işkoliklik davranışları ve zaman yönetimi becerilerinin cinsiyet, medeni durum ve son öğrenim durumuna göre değişmediği tespit edilmiştir. Araştırmanın analiz sonuçları yorumlanmış ve literatürdeki benzer çalışmalarla karşılaştırılmıştır. Araştırmanın son bölümünde karar alıcılar, öğretmenler ve araştırmacılar için öneriler oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: işkoliklik; işe güdülenme; zaman planlaması; zaman harcattırıcılar

THE RELATIONSHIP BETWEEN TEACHERS' WORKAHOLIC BEHAVIOR AND TIME MANAGEMENT SKILLS

Abstract

The aim of this research is to reveal the relationship between teachers' workaholism behaviors and time management skills in terms of some variables. Relational screening model was used in the research. The study group of the research consists of 311 teachers working in Dulkadiroğlu district of Kahramanmaraş province in the 2021-2022 academic year. In the study, the Workaholism Scale adapted to Turkish by Kart (2005) was used to determine the workaholism behaviors of teachers. The first form of the scale is the three-dimensional work battery (WorkBat) scale developed by Spence and Robbins (1992). The “Time Management Inventory” developed by

Britton and Tesser (1991) and adapted into Turkish by Alay and Koçak (2003), was used to determine the time management skills of teachers. According to the results of the research, a significant positive relationship was found between the sub-dimensions of teachers' workaholic behaviors and the sub-dimensions of time management, time planning and time attitudes. With this, it has been determined that the sub-dimensions of workaholic behaviors predict time planning and time attitudes in the sub-dimensions of time management. In the analyzes made within the scope of the research, it was determined that workaholic behaviors and time management skills did not change according to gender, marital status and last education level. The analysis results of the research were interpreted and compared with similar studies in the literature. In the last part of the study, suggestions was created for decision makers, teachers and researchers.

Keywords: workaholism; work motivation; time planning; time wasters

1. GİRİŞ

Modern çağın getirdiği sürekli üretim telaşı ve çalışma temposu örgütleri ve çalışanları, zamanlarını doğru yönetme mecburiyetine itmiştir. Günlerinin uzun saatlerini atölyelerde veya masa başında geçiren çalışanlar hem mesai saatlerini hem sosyo-kültürel faaliyetlere ayırdıkları saatleri kontrol etme ve yönetme gereği duymuşlardır. Bu gereklilik zaman yönetimi kavramını ortaya çıkarmış ve konu alanyazında sıkça irdelenmiştir. Dolayısıyla zaman yönetimi ve zaman planlaması konusu hakkında literatürde çok sayıda çalışmayla karşılaşmak mümkündür (Macan, (1994), Güçlü, (2001), Akatay, (2003), Claessens, Van Eerde, Rutte, and Roe (2007). Konunun insan kaynakları yönetimi, örgüt yönetimi, sınıf yönetimi, okul yönetimi ve eğitim yönetimi açısından önemli olduğu söylenebilir.

Yoğun iş temposu, artan rekabet mesai saatlerini uzatırken iş dışında geçirilen süreleri kısaltmıştır. Bunun yanında dijital haberleşme araçlarının da devreye girmesi çalışanları sürekli ulaşılabilir hale getirmiş, online toplantılar, uzaktan çalışma seçenekleri klasik mesai kavramının değişmesine yol açmıştır. Bu durumun çalışanlarda psikolojik ve sosyal sorunların baş göstermesine yol açtığı ve işkolikliğin bu sorunlardan biri olduğu iddia edilmektedir. Andreassen, Ursin & Eriksen (2015) tarafından yapılan çalışmada işkoliklik ile iş stresi, tükenmişlik, işe bağlılık ve öznel sağlık şikayetleri arasında pozitif ilişki olduğunu tespit edilmiştir. Bunun yanında Andreassen, Pallesen and Torsheim (2018) tarafından yapılan araştırmada işkolikliğin kaygı bozukluğu, uykusuzluk, somatik belirtiler, duygusal tükenme ve sosyal işlev bozukluğu ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bilgilere paralel alanyazında işkolikliğin takıntı olarak ve olumsuz manada ele alındığı çalışmalar vardır (Oates, 1971; Robinson (2007); Spence ve Robbins (1992); Clark, Michel, Zhdanova, Pui, Baltes, (2016); Andreassen, Griffiths, Hetland, Kravina, Jensen, Pallesen, 2014). Bununla beraber Cantorow (1979) gibi araştırmacılar işkolikliğin işe motive olma, işi keyifle yapma ile bağlantılı olduğunu ifade eder ve işkolikliği olumlar.

İşkolikliğin yaygınlığı ile ilgili yapılan araştırmalarda %5 (Machlowitz, 1980) ile %10 (Sussman, Lisha and Griffiths, 2011) arasında değişen oranlar göze çarpmaktadır. Robinson'a (2007) göre ise bu oran %25'tir. Görüldüğü üzere Robinson'a (2007) göre her 4 çalışandan 1'i işkoliktir. Spence ve Robbins'e (1992) göre işkoliklerin en belirgin özelliği çalışmaya uzun saatler harcamalarıdır. İşe ayrılan bu uzun saatlerin doğru zaman yönetimi ile etkin hale getirilmesinin hem örgüt için hem çalışan için ciddi faydalar sağlayacağı düşünülebilir. Dolayısıyla işkoliklerin mesailerini verimli hale getirmelerinin yolu zamanı doğru yönetmedir. Bu sayede mesai veriminin artırılması sağlanabilir ve mesai dışı yoğun çalışmanın önüne geçilebilir. Araştırma işkoliklik davranışları ile zaman yönetimi becerileri düzeyi ilişkisine yoğunlaşmaktadır. Bu ilişki öğretmenler üzerinde yapılan nicel çalışmayla irdelenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın bu kısmında işkoliklik üzerinde yapılan alanyazın taramasına yer verilmiştir.

1.1. İşkoliklik Kavramı

İşkoliklik kavramı ilk defa Dr. Wayne Oates'in "Bir İşkolikliğin İtirafı: İş Bağımlılığı Hakkında Gerçekler" adlı kitabında yer almıştır (Aziz and Zickar 2006). Oates (1971) işkolikliği, iradesiz ve kontrol edilemeyen çalışma ihtiyacı olarak tanımlamıştır. Bunun yanında Robinson (2007), işkolikliği gönüllü obsesif-kompulsif bozukluk, çalışma alışkanlıklarını düzenleyememe durumu ve pek çok sosyal ve kültürel aktiviteyi reddeden aşırı müsamahakâr çalışma biçimi olarak ifade etmiştir. Cantorow (1979) işkolikliği işini çok sevmek ve işte bulunmaktan hoşlanma duygusu şeklinde açıklamıştır. Tanımlardan

anlaşılabileceği üzere bazı araştırmacılar işkolikliğin işi sevmekle ilgili olumlu bir durum olduğunu ifade ederken bazı araştırmacılar da işkolikliğin birey ve örgüt açısından olumsuz bir davranış eğilimi, saplantılı bir tutku, aşırı çalışma ihtiyacı ve takıntı olduğunu savunmaktadır.

İşkolikliğin, evrimini tamamlamamış bir olgu olması ya da karmaşık ve çeşitli alt boyutları içeren bir kavram olması gerekçeleriyle işkoliklikle ilgili yapılan tanımlamalar ve tipolojiler çok sayıdadır (Bayraktaroğlu, Şahin ve Aras, 2017). İşkoliklikle ilgili tipolojiler; Oates tipolojisi, Naughton tipolojisi, Robinson tipolojisi, Spence ve Robbins tipolojisi, Kanai ve Wakabayash tipolojisi olarak gruplara ayrılmaktadır (Salihoğlu, 2014).

Oates (1971) işkolikleri beş türde ele almıştır. Bunlar; “gerçek işkolikler”, “durumsal işkolikler”, “dönüştürülmüş işkolikler”, “sözde işkolikler” ve “hayalperest işkolikler” olarak sınıflandırılmıştır. Gerçek işkolikler mükemmeliyetçidir ve diğer çalışanların yetersiz olduğu fikrindedirler, durumsal işkolikler işkolik kişiliğine sahip değildirler fakat itibar için çalışmak yerine iş güvenliğini sağlamak için çalışmayı tercih ederler, dönüştürülmüş işkolikler boş zamanlarını korumaya özen gösterirler ve ek olarak verilen iş görevlerinden ve daha fazla çalışmaktan kaçınırlar, sözde işkolikler, örgütsel güç yapısında ilerleme kaydetmek için ciddi bir işkolik gibi davranmaktadırlar ve hayalperest işkolikler, genellikle eve gitmek yerine işleri başında ya da işyerinde kalmayı isterler ve işlerini mutsuz ev hayatından kaçmanın bir yolu olarak görürler (Arslan, 2020).

Naughton’un tipolojisi, işkolikleri; “işe bağımlı işkolikler”, “saplantılı işkolikler”, “işkolik olmayan işkolikler”, “zorunlu işkolikler” olmak üzere dört gruba ayırmaktadır (Salihoğlu, 2014). İşe bağımlı işkoliklerin başarı boyutu yüksek ve saplantı oranları düşüktür, saplantılı işkoliklerin yüksek hedefleri vardır, işkolik olmayan işkoliklerin saplantı oranları düşüktür ve bu tür işkolikler iş haricindeki hayatlarına fazla zaman ayırırlar, zorunlu işkoliklerin ise zorunlu olarak iş dışı yaşamları daha aktiftir (Akyüz, 2013).

Robinson (2000), işkolikleri “sürekli işkolikler”, “blumik işkolikler”, “dikkat eksikliğine sahip işkolikler” ve “mükemmeliyetçi işkolikler” şeklinde sınıflandırır. Sürekli işkolikler, sürekli olarak çalışma isteği duyar; blumik işkolikler, işe başlayamama sorunu ile karşı karşıyadırlar ve işin teslimine çok kısa süre kalan tüm enerjileri ile işi bitirmeye çalışırlar; dikkat eksikliğine sahip işkolikler çalışmak için yüksek motivasyona sahiptir ve çalışmadıkları anlarda rahatsızlık duyarlar; bitmiş olan görevlerini yeterince iyi bitiremedikleri hususunda endişe duyarlar ve işlerini yaparken büyük bir zevk duyar ve bunun tadını çıkarırlar (Pehlivanlı, 2019). Spence ve Robbins (1992), işkolikliği hevesli bağımlılar, çalışma heveslileri, sıkı çalışmaya gönülsüzler, inancını yitirmiş çalışanlar, rahatlamış çalışanlar ve meşgul olmayan çalışanlar şeklinde sınıflandırılmıştır.

İşkoliklerin en belirgin özelliği olarak çalışmaya ayrılan uzun saatlere vurgu yapılmakta (Spence ve Robbins, 1992) ve işkoliklik haftada asgari 50 saat çalışma olarak tanımlanmaktadır (Tziner ve Tanami, 2013). İşkolikler standart programlarına sıkı sıkıya bağlıdırlar (Maslach, 1986). Bunun yanında işkolikler kendilerinden beklenilenden ve istenilenden çok çalışır (Özsoy ve Balaban 2019); işten zevk almasalar dahi saplantılı bir şekilde çalışırlar; iş dışında geçen zamanı boşa geçmiş zaman olarak niteler ve zaman kaybetmeyi sevmezler; sürekli gergin olma, mükemmeliyetçilik, acelecilik, sabırsızlık, sinirlilik, insan ilişkilerinde yüzeysellik, iş-aile çatışması yaşama, işten zevk alma ve çalışmak için zaman yaratma, çevrelerini kontrol etme ihtiyacı hissetme işkoliklerin belirgin diğer özellikleri olarak sayılabilir (Machlowitz, 1978; Porter, 2006; Robinson, 2000; Dosaliyeva, 2009; Serçeoğlu, 2015; Erkmen, 2013; Zincirkıran, 2013). İşkoliklik ile zaman ve zaman yönetimi kavramlarının birbirini kesen yanları vardır. İşkolikler için zaman her dakikası değerli bir hazinedir. Zamanı doğru yönetmek işkolikler için yararlı sonuçlar doğurabilir. Bu bağlamda araştırmanın bu kısmında zaman yönetimi kavramından bahsetmekte yarar görülmektedir.

1.2. Zaman Yönetimi

Zaman yönetimi meşgul yöneticilerin zamanlarını daha iyi organize etmelerine yardımcı olmak üzere bir eğitim aracı olarak Danimarka’da doğmuştur (Yiğitel, 2021). Günümüzde ise sadece yöneticiler için değil, tüm bireyler için önemi ortaya çıkmış, kurumsal yapılaşmanın önemli gereklilikleri arasında gösterilen bir kavram haline gelmiştir (Güçlü, 2001). Zaman yönetimi kavramının birbirini tamamlayan nitelikte farklı birden çok tanımı vardır. Peeters ve Rutte (2005) zaman yönetimini hedefleri tanımlama, hedeflere ulaşmak için hangi görevlerin gerekli olduğunu değerlendirme ve

nihayetinde hedeflere ulaşmak için ne kadar zaman alacağı sonucuna varma yeteneği olarak tanımlamıştır. Mayer'e (1995) göre zaman yönetimi bireysel faaliyetlerin ya da eylemlerin zaman içerisindeki yönetimidir. Cüceloğlu'na (1999) göre ise zaman yönetimi zihinde oluşan planların günlük yaşama dökülerek gün ve gün gerçekleştirilmesidir. Araştırmacılar zaman yönetimini tanımlarken hedeflerden ve hedeflere ulaşma planlarından bahseder. Bu bağlamda zaman yönetimi belirlenen hedeflere ulaşmak için zamanın etkin kullanımıdır.

Zaman yönetiminde üzerinde önemle durulan konulardan birisi zaman tuzakları ya da zaman yok edicileridir (Güçlü, 2001). Engeller veya kesintiler olarak da bilinen zamanın etkili bir şekilde kullanılmasını zorlaştıran tüm faktörlere zaman tuzağı denmektedir (Keenan, 1996). Kişiden kaynaklanan ve çevreden kaynaklanan zaman tuzakları zamanı etkin kullanmak isteyenlerin en ciddi engelleyicileridir. Kararsızlık, önceliklerini belirleyememe, hayır diyememek, erteleme, dağınık masa sendromu, uykuya düşkünlük, unutkanlık, mükemmeliyetçilik, her işi kendi yapmaya çalışmak, televizyon bağımlılığı kişiden kaynaklanan zaman tuzaklarıdır (Türe, 2013; Kibar, Fidan ve Yıldırım, 2014; Bayramlı, 2017; Sağır ve Ataş, 2017). Beklenmeyen ziyaretçiler, dijital dikkat dağınıklığı, krizler, rutin ve gereksiz işler, yetersiz iletişim, bürokrasi ve kırtasiyecilik, koordinasyon eksikliği çevreden kaynaklanan zaman tuzaklarıdır (Akgemci, Çelik, Aydoğan, Akatay, 2003; Demirel ve Ramazanoğlu, 2005, Ataş, 2017). Araştırma kapsamında zaman tuzakları araştırmada kullanılan ölçeğin alt boyutu olan zaman harcattırıcılar ile aynı durumları ifade etmektedir.

Herkes için yaşam süresi değişir ancak yaşanan yirmi dört saat herkes için eşittir. Dikkat edilmesi gereken bu zamanın hangi amaçla kullanıldığıdır. Bununla beraber tüm davranışlar zaman alır (Cotte, Tilottama, Ratneshwar and Ricci 2006), ancak bu davranışların ve gerçekleşme zamanının en doğru şekilde planlanmasının zamanı yönetmenin ilk adımı olduğu söylenebilir. Başka bir ifade ile zaman planlaması zaman yönetiminin temelidir denilebilir. Buna ek olarak zamanı etkin kullanmanın önündeki ciddi engellerden birinin plansızlık olduğu söylenebilir. İnsan doğası planlama kavramıyla çalışmaktadır ve nasıl davranılacağını önceden kararlaştırmanın özgürlüğü sınırladığı düşüncesi, günlük ve acil olaylara önem verme zorunluluğu planlama yapmayı engellemektedir (Sabuncuoğlu ve Tüz, 1995). Buna rağmen zamanın planlanması kişiye zaman kazandırması adına bir gerekliliktir denilebilir. Buna ek olarak zaman planlaması bireyi amaca yöneltmekte, çabaları uyumlaştırmaya olanak sağlamakta, zaman ve emek savurganlığını azaltmaktadır (Haynes, 1999). Zaman tutumları kavramı kişinin zamanı nasıl ve niçin kullandığı ile ilgilidir. Bu ilişkilik kişinin zaman yönetimindeki başarı veya başarısızlığını, önemli ve öncelikli işlerine ne derece eğildiği bağlamında düşünülebilir.

1.3. İşkoliklik İle Zaman Yönetimi İlişkisi

Çalışmak ve zamanın planlaması, yönetilmesi arasındaki ilişkiye farklı manalar yüklenmiş ve değişen her dönem kendine has özellikleri ile bu ilişkiyi şekillendirmiştir. Bu dönemler arasında sanayi devrimi, boş zaman ve çalışma ilişkilerinin en yoğun tartışıldığı dönem olmuştur (Ustun, 2020). Emek yoğun üretimin, insan faktörünü göz ardı eden bilimsel yönetim anlayışının zamanı verimli kılmak isteği zamanı planlamayı da önemli kılmıştır denilebilir. 21. Yüzyılın başlarında iş tanımı, işlerin özellikleri değişmiş; çalışanlar mesai dışında da ulaşılabilir olmuş ve mesai tanımı baştan aşağı değişmiştir. Sanal çalışma ortamları, çevrimiçi yapılabilen toplantılar çalışmanın çehresini değiştirmiştir. Bu değişim çalışanların günlerinin çoğunu bilgisayar başında geçirmeleri ve işle meşgul olmalarını doğurmuştur. İşkolikliğin de bu aşamada hayatımıza girmiş olduğu söylenebilir.

Eğitim ortamlarında zamanın planlanması ve yönetimi önemlidir. Öğretmenlerin anlatacakları, kavratacakları çok bilgi varken öğrencilerin öğrenecekleri ve öğrendiklerini uygulayıp analiz edip sentezleyecekleri çok bilgi ve beceri vardır. Bu sebeplerden dolayı öğretmenler, zamanlarını ne kadar verimli kullanırlarsa ne kadar başarılı planlar yaparlarsa kendi başarı ve üretkenliklerinin yanında öğrencilerinin de başarılarını artıracaklardır (Gözel ve Halat, 2010). Bunun yanında eğitim örgütleri yoğun eğitim öğretim faaliyetlerini yürütüldüğü kurumlardır. Bu durum öğretmenlerin işkoliklik davranışları sergilemelerine sebep olabilir. Harpaz ve Snir'e (2003) göre işleri gereği uzun süre çalışan bireyler işkolik olarak nitelendirilemez. Buelens ve Poelmans (2004) bu bireyleri "zorunlu çok çalışan" tipindeki çalışanlar olarak adlandırmakta ve işkolik eğilimli olarak değerlendirmemektedir. Bu bağlamda öğretmenlerin işkolik eğilimli bireyler olarak nitelendirilmesinin mümkün olduğu söylenebilir.

1.4. Araştırmanın Amacı

Kahramanmaraş merkez Dulkadiroğlu ilçesindeki öğretmenler üzerinde yürütülmüş bu araştırma, teorik bilgiler temelinde işkoliklik ile zaman yönetimi becerileri arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.” Öğretmenlerin zaman yönetim becerileri ile işkolik olma durumları arasında ilişki var mıdır?” sorusuna araştırmada cevap aranmıştır. Bu genel amaç ve genel amaç soru cümlesi çerçevesinde

1. Öğretmenlerin işten zevk alma durumları ile zaman planlaması, zaman tutumları ve zaman harcattırıcılar arasında ilişki var mıdır?
2. Öğretmenlerin işe güdülenmeleri ile zaman planlaması, zaman tutumları ve zaman harcattırıcılar arasında ilişki var mıdır?
3. Öğretmenlerin işten zevk alma durumları ve işe güdülenmeleri beraber zaman planlaması, zaman tutumları ve zaman harcattırıcıları yordamakta mıdır?
4. Öğretmenlerin işten zevk alma durumları, işe güdülenmeleri cinsiyet, medeni durum ve son öğrenim durumuna göre değişmekte midir?
5. Öğretmenlerin zaman planlaması becerileri, zaman tutumları ve zaman harcattırıcıları gerçekleştirme düzeyleri cinsiyet, medeni durum ve son öğrenim durumuna göre değişmekte midir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Öğretmenlerin işkolik olma durumları ile zaman yönetimi becerileri arasındaki ilişkinin ortaya konmaya çalışıldığı bu araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha çok değişken arasında birlikte değişim olup olmadığını ve değişimin derecesini belirlenmeyi amaçlar (Fraenkel ve Wallen, 2009). Yine tarama araştırmalarında insanların ne düşündüğü öğrenilmek isteniyorsa bunun doğrudan kişilerin kendilerine sorulması gerektiği fikri yatmaktadır (Christensen, Johnson ve Turner, 2015).

2.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2021-2022 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş ili merkez Dulkadiroğlu ilçesindeki tüm kademelerde görev yapan 3564 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışma evreninden tesadüfi örnekleme yoluyla seçilen 11 okuldan 311 öğretmenin ölçeği değerlendirmeye alınmıştır. Bu okullar biri meslek lisesi olmak kaydıyla 2’si lise, 4’ü ortaokul, 4’ü ilkököl, 1’i bilim ve sanat merkezidir. Çalışma grubunun 131’i kadın, 180’i erkek; 242’si evli, 69’u bekar; 258’i lisans eğitimi 53’ü lisansüstü eğitimi tamamlamış durumdadır. Bu bilgiler Tablo 1’de verilmiştir. Saunders, Lewis ve Thornhill’e (2009) göre sayısı belli olan evren için örneklem hesaplaması doğrultusunda bu araştırmanın örnekleme %95 güven düzeyinde ve %5’lik hata aralığındadır.

Tablo 1. Çalışma Grubuna İlişkin Özellikler

Cinsiyet	Kadın	Erkek	Toplam
N	131	180	311
%	%43	%57	%100
Medeni Hal	Evli	Bekar	
N	242	69	311
%	%78	%22	%100
Öğrenim Durumu	Lisans	Lisansüstü	
N	258	53	311
%	%83	%17	%100

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada Kahramanmaraş ili Dulkadiroğlu İlçesindeki öğretmenlerin zaman yönetimi hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla Britton ve Tesser (1991) tarafından geliştirilen, Alay ve Koçak (2003) tarafından Türkçeye uyarlanan “Zaman Yönetimi Envanteri” kullanılmıştır. Erdul (2005), Alay ve Koçak’ın (2003) tercüme ettikleri veri toplama aracını Türk üniversite öğrencilerine uyarlayarak kullanmıştır. Gözel (2009), Erdul (2005)’un çalışmasında kullandığı ölçeği temel alarak veri toplama aracını öğretmenlere uyarlamıştır. Araştırmada ölçeğin son hali olan Gözel (2009) tarafından düzenlenmiş zaman yönetimi veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırmada ölçek ile ilgili uyarlama ve düzenleme çalışması yapılmamıştır. Gözel (2009) tarafından uygulanan veri toplama aracının güvenirlik analizinde ölçeğin Cronbach’s Alpha katsayısı 0.816, zaman planlaması alt boyutu için 0.839, zaman tutumları alt boyutu için 0.592, zaman harcattırıcılar alt boyutu için 0.436 olarak hesaplanmıştır. Zaman harcattırıcılar” alt boyutunun Cronbach’s Alpha katsayısının diğerlerine nazaran düşük çıkmasının nedeninin 19. soru (sigara içmenin zaman kaybettirici olduğunu düşünürüm) olduğu ve sigara içen öğretmenlerin bu soruya olumsuz cevap verdikleri Gözel (2009) tarafından ifade edilmiştir. Bu araştırmada uygulanan veri toplama aracının güvenirlik analizinde ölçeğin Cronbach’s Alpha katsayısı 0.80, zaman planlaması alt boyutu için 0.83, zaman tutumları alt boyutu için 0.58, zaman harcattırıcılar alt boyutu için 0.42 olarak hesaplanmıştır. Ölçek alt boyutlarından zaman planlaması (kısa ve uzun vadeli planlama) boyutu ile kişinin günlük ya da haftalık gibi kısa ve uzun vadeli planlar yapıp yapmadığı, bu planlardaki hedefler, öncelikler ve bunların netliği belirlenmeye çalışılmaktadır. Zaman tutumları boyutu ile kişinin zamanı nasıl kullandığına ilişkin davranışlar ve tutumlar belirlenmeye çalışılmaktadır. Bunun yanında bu boyut ile kişinin zamanı yönetmede başarılı olup olmadığı, karar alma becerisi ve öncelikli işleriyle ne düzeyde meşgul olduğu belirlenmeye çalışılmaktadır. Zaman harcattırıcılar boyutu ile kişinin zamanını verimsiz geçirmesine yol açan zaman tuzaklarına ilişkin bir ölçüm yapılmaya çalışılmaktadır.

Araştırmada öğretmenlerin işkoliklik ile ilgili görüşlerini elde etmek için Spence ve Robbins (1992) tarafından geliştirilen üç boyutlu çalışma bataryası (WorkBat) ölçeğinin Kart (2005) tarafından Türkçeye uyarlanmış iki boyutlu formu kullanılmıştır. Ölçek 20 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin ilk 9 maddesi işkolikliğin işe güdülenmek alt boyutunu son 11 maddesi işten zevk alma alt boyutunu oluşturmaktadır. Ölçeğin 5. 8. Maddeler ters kodlanmıştır. Ölçeğin geneli için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı $\alpha = .83$ olarak bulunmuştur (Kart, 2005). Bu araştırmada ölçeğin geneline ve alt boyutlarına ilişkin işkoliklik Cronbach’s Alpha katsayısı .83, işten zevk alma .66, işe güdülenme .75 olarak hesaplanmıştır. Ölçek alt boyutlarından işe güdülenmek kişinin işinin yönünü, gücünü ve öncelik sırasını belirleyen iç veya dış dürtülerin etkisi ile işini gerçekleştirmesi anlamına gelmekte ve kişinin işini ne denli motive olarak yaptığını ölçmeye çalışılmaktadır. İşten zevk almak boyutu ise kişinin işini ne kadar severek yaptığını belirlemeye çalışılmaktadır.

2.4. Verilerin Analizi

Ölçeklerin uygulanması sonucunda verilerin çözümü, beşli derecelendirme ölçeği ile sayısallaştırılmıştır. Toplanan veriler, araştırmacı tarafından sorulara verilen kodlar istatistik programına yüklenmiştir. Yükleme işlemi tamamlanan veriler, araştırmanın amacına uygun olarak işlenmiş ve analizler yapılmıştır. Veriler üzerinde yapılan normallik testlerinde Kolmogorov Simirnov anlamlılık değerinin .200 ($p > .005$) olduğu tespit edilmiştir. Bu veriye göre araştırmada kullanılan verilerin normal dağılıma sahip olduğu yorumu yapılabilir. Öğretmenlerin işkoliklik davranışları ile zaman yönetim becerileri arasındaki ilişki korelasyon analizi ile belirlenmiştir. Öğretmenlerin işkoliklik davranışlarının zaman yönetim becerisi düzeylerini yordayıp yordamadığına ilişkin bilgiler ise çoklu regresyon analizi kullanılarak belirlenmiştir. Bunun yanında öğretmenlerin işkoliklik davranışları ve zaman yönetim becerisi düzeylerinin demografik özellikleri ile ilişkisinin tespitinde ilişkisiz örneklem t-testi analizi kullanılmıştır. Araştırmada anlamlılık düzeyi olarak 0.05 ve 0.01 kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin görüşlerine göre öğretmenlerin işkoliklikleri ile zaman yönetim becerileri arasındaki ilişkiyi gösteren korelasyon ve işkoliklik düzeylerinin zaman yönetim becerisi düzeylerini yordayıp yordamadığına ilişkin bilgileri gösteren çoklu regresyon analizine yer verilmiştir. Bunun yanında öğretmenlerin işkoliklik davranışları ve zaman yönetim becerisi düzeylerinin demografik özellikleri ile ilişkisinin tespitinde ilişkisiz örneklem t-testi analizine yer verilmiştir. Tüm bunlara ek olarak t-testi sonuçlarının bulunduğu tabloda bulunan aritmetik ortalamalar ile öğretmenlerin zamanı planlama ve zaman tutumlarını sergileme ve zaman tuzaklarına düşme konusundaki düzeyleri ve ne düzeyde işlerinden zevk aldıkları ve işlerine güdülendikleri bilgisine yer verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen Görüşlerine Göre İşkoliklik Davranışları ile Zaman Yönetimi Arasındaki Korelasyon Sonuçları

	1	2	3	4	5
İşten Zevk Alma	1				
İşe Güdülenme	.558**	1			
Zaman Planlaması	.286**	.502**	1		
Zaman Tutumları	.316**	.462**	.525**	1	
Zaman Harcattırıcılar	.136*	-.005	-.143*	-.010	1

Tablo 2’de öğretmen görüşlerine göre işkoliklik ile zaman yönetim becerileri arasındaki ilişkiyi gösteren korelasyon analizi sonuçları yer almaktadır. Buna göre işten zevk alma ile zaman yönetimi alt boyutu zaman planlaması ($r=.286$, $p<.01$), zaman tutumları ($r=.316$, $p<.01$) ve zaman harcattırıcılar ($r=.136$, $p<.01$) arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmaktadır. İşe güdülenme alt boyutu ile zaman yönetimi alt boyutu zaman planlaması ($r=.502$, $p<.01$), zaman tutumları ($r=.462$, $p<.01$) arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmakta, zaman harcattırıcılar ($r=-.005$, $p>.01$) ile arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

Tablo 3. Öğretmenlerin İşkolikliklerinin Zaman Yönetim Becerilerini Yordamasına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Değişken	Zaman Planlaması				Zaman Tutumları			
	B	SH	β	T	B	SH	β	T
Sabit	1.662	.227		7.313	1.184	.218		8.323
İşten Zevk Alma	.011	.079	.008	.139	.107	.076	.085	1.406
İşe Güdülenme	.524	.063	.497	8.381	.409	.060	.414	6.823
	R=.502	R ² =.252			R=.467	R ² =.218		
	F ₍₅₎ =51.916	P<.001			F ₍₅₎ =42.965	P<.001		
Değişken	Zaman Harcattırıcılar							
	B	SH	β	T				
Sabit	2.071	.273		7.571				
İşten Zevk Alma	.283	.095	.201	2.976				
İşe Güdülenme	-.130	.075	-.117	-1.730				
	R=.157	R ² =.028						
	F ₍₅₎ =4.433	P>.001						

Tablo 3’te öğretmenlerin işkolikliklerinin zaman yönetim becerileri üzerindeki yordayıcılığını tespit için yapılan regresyon analizi sonuçları yer almaktadır. Buna göre işkolikliğin iki alt boyutunun zaman yönetimi alt boyutları zaman planlaması ve zaman tutumları üzerinde yordayıcılığı görülmektedir. Bunun yanında işkolikliğin iki alt boyutunun zaman yönetimi alt boyutu zaman harcattırıcılar üzerinde yordayıcılığının olmadığı tespit edilmiştir.

İşkolikliğin iki alt boyutu ile zaman planlaması arasında anlamlı ilişki vardır ($R=.502$; $R^2=.252$; $p<.001$). İşkoliklik alt boyutları zaman planlamasının yaklaşık %25’ini açıklamaktadır. Standardize

edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin zaman planlaması üzerindeki göreceli önem sırası; “işe güdülenme” ($\beta=.497$), “işten zevk alma” ($\beta=.008$) olarak ortaya çıkmaktadır.

İşkolikliğin iki alt boyutu ile zaman tutumları arasında anlamlı ilişki vardır ($R=.467$; $R^2=.218$; $p>.001$). İşkoliklik alt boyutları zaman tutumlarının yaklaşık %22’ini açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, yordayıcı değişkenlerin zaman planlaması üzerindeki göreceli önem sırası; “işe güdülenme” ($\beta=.414$), “işten zevk alma” ($\beta=.085$) olarak ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında işkolikliğin iki alt boyutu ile zaman harcattırıcılar arasında anlamlı ilişki yoktur ($R=.157$; $R^2=.028$; $p<.001$).

Tablo 4. Bağımsız Örneklem t-Testi Sonuçları

Değişkenler		N	Aritmetik Ortalama	Standart Sapma	t	Sig (p)
Cinsiyet						
İşkoliklik	Kadın	131	3.24	.555	-	.308
	Erkek	180	3.30	.661	1.689	
Zaman yönetimi	Kadın	131	3.34	.497	2.386	.094
	Erkek	180	3.21	.435		
Medeni Durum						
İşkoliklik	Evli	242	3.29	.512	-.400	.719
	Bekar	69	3.32	.534		
Zaman yönetimi	Evli	242	3.27	.486	-.253	.102
	Bekar	69	3.28	.392		
Öğrenim Durumu						
İşkoliklik	Lisans	258	3.32	.501	1.452	.556
	Lisansüstü	53	3.20	.585		
Zaman yönetimi	Lisans	258	3.27	.455	.246	.384
	Lisansüstü	53	3.25	.520		

Tablo 4’te görüldüğü üzere araştırmanın demografik değişkenlerinin hiçbirisi ile bağımlı ve bağımsız değişkenler arasında ilişki yoktur ($p>.001$). Bu analizde değişkenlerin toplam puanları kullanılmıştır. Tablo 4 incelendiğinde öğretmenlerin işkoliklik ile cinsiyet, medeni durum ve öğrenim durumu değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmektedir ($p>.001$). Buna ek olarak zaman yönetimi ile cinsiyet, medeni durum ve öğrenim durumu değişkenleri arasında da istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmektedir ($p>.001$).

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, öğretmen görüşlerine göre, öğretmenlerin işkoliklikleri ve zaman yönetim becerileri arasındaki ilişki incelenmeye çalışılmıştır. Genel olarak işkolikliğin zaman yönetimi becerilerini yordadığı ve bu iki kavramın birbiriyle ilişkili olduğu söylenebilir. Korelasyon analizi sonucuna göre işkoliklik davranışları arttıkça zaman yönetimi becerileri de artmaktadır. Bu bulgudan hareketle Spence ve Robbins (1992)’in işkoliklerin en belirgin özelliğinin çalışmaya uzun saatler harcamaları olduğu ifadesine işkoliklerin bu saatleri planladıkları ve zamanlarını doğru kullandıkları ifadesi de eklenebilir.

Araştırmada yapılan korelasyon analizinde işkoliklik alt boyutları ile zaman yönetiminin zaman planlaması ve zaman tutumları alt boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Öğretmenlerin işkoliklik puanları yükseldikçe zamanı planlama ve doğru kullanma düzeyleri yükselmektedir. Dolayısıyla işkoliklik istemsizce değil düzenli, bilerek ve amaca yönelik çalışmayı ifade etmektedir. Bu durum işkoliklerin kendilerini kaybedercesine çalışmadıkları aksine planlı ve düzenli çalıştıklarını ortaya koymaktadır. Bu araştırmanın bulgularına göre işkolikliğin olumsuz bir durum olmadığı söylenebilir. Üstün (2020)’un işkolik öğretmenlerin hedef belirleme ve boş zaman yönetimi anlayışlarının yüksek olduğu tespiti araştırmanın bulguları ile paraleldir. Atas ve Yirci (2018) tarafından gerçekleştirilen araştırmada çalışma saatlerinin verimsiz kullanılması anlamına da gelebilecek sanal kaytarma davranışları ile işkoliklik arasında zayıf pozitif ilişki ve işkolikliğin sanal kaytarma davranışlarını düşük düzeyde gerçekleştirmenin sebebi olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir. Arsezen (2017) tarafından yapılan araştırmanın

işkolikliğin iş tatmini ve işletme performansını olumlu etkilediği bulgusu dolaylı olarak bu araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Buna paralel olarak Özsürünç ve Koçak (2021) tarafından gerçekleştirilen araştırmada işkoliklik ile yaşam doyumu, işte kendini yetiştirme ve algılanan katkı arasında pozitif ilişkiler tespit edilmiştir. Dolayısıyla işkolikliğin olumsuz algılanmaması gerektiği ile ilgili önemli bir veri olan bu bilgi araştırmanın işkolikliği olumlayan yanıyla uyushmaktadır. Zamanını doğru planlayan, zaman planlaması hakkında olumlu tutum geliştirebilen öğretmenlerin iş performanslarının ve iş tatminlerinin artacağı söylenebilir.

Bununla beraber işkoliklik alt boyutu işten zevk alma ile zaman yönetimi alt boyut zaman harcattırıcılar arasında pozitif yönlü düşük düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir ve bu ilişkinin gücü diğer zaman yönetimi alt boyutlarının gücüne oranla düşüktür. Bunun yanında işkoliklik alt boyutu işe güdülenme zaman yönetimi alt boyutu zaman harcattırıcılar arasında anlamlı ilişki yoktur. Bu bulguya göre işkoliklerin zaman tuzaklarına sık düşmedikleri ve zaman harcattırıcıları sık gerçekleştirmedikleri ifade edilebilir. Bu bulguya bağlı olarak alan yazında zaman yönetimi ile akademik başarı arasında ilişkiye değinen pek çok çalışmaya rastlamak mümkündür (Alay ve Koçak, 2003; Cemaloğlu ve Filiz 2010; Durmaz, Hüseyinli ve Güçlü, 2016). Bu araştırmalar zaman yönetimi davranışları ile akademik başarı arasında pozitif ilişki olduğunu ifade etmektedir. Dolayısıyla akademik olarak başarılı olanların özellikleri arasında zaman planlaması yapabilmek ve zaman tuzaklarına düşmemek sayılabilir. Bu bulgu araştırmanın işkoliklerin zaman harcattırıcıları sık gerçekleştirmedikleri bulgusunu destekler niteliktedir denilebilir.

Araştırmanın regresyon analizi sonuçları incelendiğinde işkolikliğin iki alt boyutu ile zaman planlaması arasında anlamlı ilişki vardır ve işkolikliğin iki alt boyutu beraber zaman planlamasının yaklaşık %25'ini açıklamaktadır. Zeijen, Peeters, and Hakanen, (2018) tarafından yapılan araştırmada işkolikliğin kendini yönetme ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Kişinin kendini yönetmesi zaman yönetimi ve özellikle zaman planlaması ile ilgilidir ve bu bulgu araştırmanın regresyon analiz bulgularını destekler niteliktedir. İşkoliklik zaman planlaması ve zaman tutumlarının yordayıcısıdır. Bu verinin ışığında öğretmenlerin işkoliklik davranışlarının zaman planlamasını desteklediği sonucuna ulaşılabilir. Araştırmanın regresyon analizinde işkolikliğin iki alt boyutu ile zaman tutumları arasında anlamlı ilişki vardır. İşkolikliğin iki alt boyutu beraber zaman tutumlarının yaklaşık %22'sini açıklamaktadır. İşkoliklik zaman tutumlarının yordayıcısıdır. Bu veriler ışığında öğretmenlerin işkoliklik davranışlarının zaman yönetimine karşı olumlu tutum sergilemelerini sağladığı söylenebilir. Eldeleklioğlu (2008) tarafından yapılan araştırmada zaman tutumları ile kaygı düzeyi arasında negatif ilişki olduğu tespit edilmiştir, zamana karşı tutum geliştikçe kaygı düzeyi düşmektedir. Dolayısıyla işkoliklik öğretmenlerin kaygı düzeylerini belli oranda düşürmektedir yorumu yapılabilir. Bununla beraber araştırmanın regresyon analizinde işkolikliğin iki alt boyutu ile zaman harcattırıcılar arasında anlamlı ilişki yoktur. İşkoliklik zaman harcattırıcılarının yordayıcısı değildir. Bu bulgulara göre işkoliklik öğretmenleri zaman harcattırıcılardan uzak tutmaktadır.

Öğretmenlerin işkoliklik davranışlarının cinsiyete, medeni duruma ve öğrenim bilgisine göre değişmediği araştırma kapsamında tespit edilmiştir. Bu bulgular Demirebulat, Saatçi ve Avcıkurt (2019); Özdemir, (2011); Dilek, (2015); Arslan, (2020) tarafından yapılan araştırmaların bulgularıyla paralellik gösterirken Ataş ve Yirci (2018) tarafından yapılan araştırmanın bulgularıyla paralellik göstermemektedir. Öğretmenlerin zaman yönetimi beceri düzeylerinin cinsiyete, medeni duruma ve öğrenim bilgisine göre değişmediği araştırma kapsamında tespit edilmiştir. Bu bulgu Farsak, (2020) tarafından yapılan araştırmanın sonuçlarıyla uyushmazken Ünal (2019) tarafında gerçekleştirilen araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Öğretmenlik mesleğinin en zor mesleklerden biri olduğu iddia edilebilir. Bu iddianın dayanağı öğretmenlerin insan yetiştirmek işini üstlenmesidir. Ders içinde veya öğrencileriyle beraber olduğu saatlerde onların zihnine attığı her tohum gün boyu yeşermeye, gelişmeye ve büyümeye devam eder. Dolayısıyla öğretmenin mesaisi hemen hemen 24 saattir. Bu durumun somut gerçeklik kısmı da göz ardı edilmemelidir. Yoğun gün içi ders saatleri, sınavlara en iyi şekilde hazırlanmaları gereken öğrenciler ve bu öğrencilerin insani ihtiyaçları öğretmenleri zorlamakta ve mesai saatlerinin sınırlarını zorlamaktadır. Ders dışında elektronik yollarla kendine ulaştırılan öğrenci sorularına cevaplar yazan, eksik konuları kapatmak için mesajlar oluşturan öğretmenleri daha sık görmek mümkün. Bu mücbir sebepler öğretmenlerde çok çalışmayı doğal göstermek ve onların işkoliklik davranışları sergilemelerine sebep

olmaktadır. Bu durum öğretmenlerin zaman yönetimlerine de önem göstermeleri gerekliliğini doğurur. Bu araştırma kapsamında bu iki kavram arasında ilişki olduğu ve öğretmenlerin yoğun iş temposunda işkoliklik davranışlarını sık sık gösterdikleri ve bu davranışların onların zamanlarını yönetme gereksinimi hissettiklerini tespit edilmiştir. Öğretmenlerin zaman yönetim davranışlarının yaklaşık %20-25'lik kısmını işkoliklik davranışlarının meydana getirdiği bu araştırmanın verilerine dayanarak söylenebilir.

Bu çalışma kapsamında işkoliklik ve zaman yönetimi ile ilgili elde edilen sonuçların eğitim yöneticilere ve öğretmenlere yol göstereceği düşünüldüğünden söz konusu bulgular göz önünde bulundurularak önerilerde bulunulmuştur. İşkolikliğin iş-aile çatışmasının öncülü olduğu hakkında alan yazında çalışmalar mevcuttur (Erer, 2021; Altun-Dilek ve Yılmaz, 2015). Bu araştırma kapsamında işkoliklik davranışları ile zaman yönetim becerileri arasında tespit edilen pozitif ilişkiler işkolik öğretmenlerin doğru zaman yönetimi becerilerine sahip olmaları ile iş-yaşam ve iş-aile çatışması yaşamalarının da önüne geçebileceğini gösteriyor olabilir. Bu bağlamda öğretmenlere zamanlarını en doğru şekilde yönetmelerine yardımcı olmak konusunda okul yöneticilerinin, rehber öğretmenlerin yardımıda bulunması önerilebilir. Bunun yanında çevrimiçi ve hizmetiçi kurslar ile öğretmenlerin zaman yönetim becerilerinin geliştirilmesine çalışılabilir. İşkoliklik davranışları sergileyen öğretmenlerin bu durumu doğru yönetebilmeleri zaman yönetimi becerilerinin geliştirilmesiyle ilişkilidir denilebilir. Yine bu bağlamda öğretmenlerin işkoliklik ve zaman yönetimi konularında farkındalık kazanmaları adına hem hizmetiçi eğitimlerin sıklaştırılması hem de kamu spotlarının geliştirilmesi önerilebilir. Okul rehber öğretmenlerinin bu konuda bilgi sahibi olması sağlanarak öğretmenlere bu bilgilerin seminer dönemlerinde aktarılması yerinde olabilir. Ayrıca EBA aracılığıyla ve çevrimiçi toplantılarla öğretmenlerin bu konuya dikkatlerinin çekilmesi faydalı olabilir. Tüm bunlara ek olarak öğretmenlerin bu konuda kendilerine teşhis koyabilmeleri en dikkat edilmesi gereken husus olsa gerek.

KAYNAKÇA

- Akatay, A. (2003), Örgütlerde Zaman Yönetimi, *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(10), 282-300.
- Akgemci, T., Çelik, A., Aydoğan, E., Akatay, A. (2003), *Zaman Yönetimi ve Yönetmel Zamanda Etkinlik*, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Akyüz, Z. (2013) *İşkoliklik ve Tükenmişlik Arasındaki İlişki: Hukukçular ve Öğretim Elemanları Üzerinde Bir Saha Araştırması*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Alay, S., Koçak, S. (2003), Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimleri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 35 (35), 326-335.
- Altun Dilek, S., Yılmaz, K. (2015), Öğretmenlerin İşkoliklik Eğilimleri ile İş- Yaşam Dengeleri, *Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 36-55.
- Andreassen C. S., Griffiths M. D., Hetland J., Kravina L., Jensen F, Pallesen S. (2014), The Prevalence of Workaholism: A Survey Study in a Nationally Representative Sample of Norwegian Employees, *PLoS ONE*, 9(8): e102446. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0102446>
- Andreassen, C. S., Ursin H. & Eriksen H. R. (2015), The Relationship Between Strong Motivation to Work, Workaholism and Health, *Psychology & Health*, 22:5, 615-629.
<https://doi.org/10.1080/14768320600941814>
- Andreassen, C., Pallesen, S., & Torsheim, T. (2018), Workaholism as a Mediator Between Work-Related Stressors and Health Outcomes, *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(1), 73. MDPI AG. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.3390/ijerph15010073>
- Arseven, P. (2017), Turizmde İşkoliklik Davranışı, İş Tatmini ile İşletme Performansı Arasındaki İlişkinin Analizi ve Örgüte Duygusal Bağlılığın Aracı Rolü: Antalya'da Bulunan Beş Yıldızlı Konaklama İşletmelerindeki Yöneticiler Örneği, *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6 (5), 211-227.

- Arslan, G. (2020), *Bağlılık, Diğergamlık, İşkoliklik, Tatmin ve İşten Ayrılma Niyeti İlişkisi: Bir Kamu Kurumunda Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.
- Ataş, M. (2017), *Öğretmenlerin Sanal Kaytarma Davranışları ile Zaman Yönetimi Becerileri Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Ataş, M., Yirci R. (2018), İşkoliklik ile Sanal Kaytarma Davranışları Arasındaki İlişki: Öğretmenler Üzerine Bir Uygulama, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(86), 428-443.
- Aziz, S., Zickar, M. J. (2006), A Cluster Analysis Investigation of Workaholism as a Syndrome, *Journal of Occupational Health Psychology*, 11(1), 52–62. <https://doi.org/10.1037/1076-8998.11.1.52>
- Bayraktaroğlu, S., Şahin, C., Aras, M. (2017), İşkoliklik ve Yenilikçi İnsan Sermayesi (Yis) İlişkisi: Akademisyenler Üzerine Bir Araştırma, *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (7), 10-38.
- Bayramlı, Ü. (2017), *Zaman Yönetimi*, Ankara: Nobel.
- Bonebright, C. A., Clay, D. L., Ankenman, R. D. (2000), The Relationship of Workaholism Withwork-Life Conflict, Satisfaction and Purpose in Life, *Journal of Counseling Psychology*, 47, 469-477.
- Britton, B. K., Tesser, A. (1991), Zaman Yönetimi Uygulamalarının Üniversite Notlarına Etkisi, *Eğitim Psikolojisi Dergisi*, 83 (3), 405-410. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.83.3.405>
- Buelens, M., Poelmans, S. A. Y. (2004), Enriching the Spence and Robbins' Typology of Workaholism: Demographic, Motivational and Organizational Correlates, *Organizational Change Management*, 17 (5), 440-458.
- Cantarow, E. (1979), Women Workaholics, *Mother Jones*, 6(56).
- Cemaloğlu, N., Filiz, S. (2010), The Relation Between Time Management Skills and Academic Achievement of Potential Teachers, *Educational Research Quarterly*, 33 (4), 3-23.
- Claessens, B.J.C., Van Eerde, W., Rutte, C.G., Roe, R.A. (2007), A Review of the Time Management Literature, *Personnel Review*, 36(2), 255-276. <https://doi.org/10.1108/00483480710726136>
- Christensen, L. B., Johnson, R. B., Turner, L. A. (2015), *Araştırma Yöntemleri Desen ve Analiz*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Clark, M. A., Michel, J. S., Zhdanova, L., Pui, S. Y., Baltes, B. B. (2016), All Work and No Play? A Meta-Analytic Examination of The Correlates and Outcomes of Workaholism, *Journal of Management*, 42 (7), 1836-1873. doi:10.1177/0149206314522301
- Cotte, J., Tilottama G., Ratneshwar S., Ricci M. (2006), Pleasure or Utility? Time Planning Style and Web Usage Behaviors, *Journal of Interactive Marketing*, 20 (1), 45–57.
- Dosaliyeva, D. (2009), *İşkolikliğin Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, Türkiye.
- Durmaz, M., Hüseyinli, T., Güçlü, C. (2016), Zaman Yönetimi Becerileri ile Akademik Başarı arasındaki İlişki, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5 (7), 2291- 2303.
- Eldeleklioğlu, J. (2008), Ergenlerin Zaman Yönetimi Becerilerinin Kaygı, Yaş ve Cinsiyet Değişkenleri Açısından İncelenmesi, *Elementary Education Online*, 7(3), 656-663.
- Erdul, G. (2005), *Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri ile Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Erer, B. (2021), İş-Aile Çatışmasının Bir Öncülü Olarak İşkoliklik, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10 (3), 2796-2811.

- Erkmen, B. (2013), *İşkoliklik ile Esenlik Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Farsak, K. (2020), *Özel Okullarda Çalışan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Zaman Yönetimi Becerileri ile İş Doyumları Arasındaki İlişki*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Başkent Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Fraenkel, Jack R., Wallen, Norman, E. (2009), *How to Design and Evaluate Research in Education*, New York: McGraw-Hill.
- Gözel E. (2009), *İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Zaman Yönetimi Hakkındaki Görüşleri*, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.
- Gözel, E., Halat E. (2010), İlkokul Eğitim Okulu Öğretmenleri ve Zaman Yönetimi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(6), 73-89.
- Güçlü, N. (2001). Zaman Yönetimi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 7(25), 87-106.
- Güdü Demirbulat, Ö., Saatçi, G., Avcıkurt, C. (2019), İşkoliklik ve Bireysel Mutluluk Arasındaki İlişkinin Turizm Akademisyenleri Açısından İncelenmesi, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (4), 3500-3515.
- Harpaz, I., Snir, R. (2003), Workaholism: Its Definition and Nature, *Human Relations*, 56(3), 291-319.
- Haynes, Marion, E. (1999), *Kişisel Zaman Yönetimi*, İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Keenan, K. (1996). *Yöneticinin Kılavuzu, Zamanı Doğru Kullanma*, İstanbul: Remzi.
- Kibar, B., Fidan, Y., Yıldırım, C. (2014), Öğrencilerin Zaman Yönetimi Becerileri ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki, *Karabük Üniversitesi Uluslararası İşletme ve Yönetim Dergisi*, 2(2), 136-153.
- Macan, T. H. (1994), Time Management: Test of a Process Model, *Journal of Applied Psychology*, 79, 381-391.
- Machlowitz, M. (1980), *Workaholics: Living with Them, Working with Them*, Reading, MA: Addison-Wesley.
- Maslach, C. (1986), *Sretss, Burnout and Workaholism, Professionals in Distress: Issues, Syndromes and Solutions in Psychology*, Washington: American Psychological Association.
- Özdemir, N. (2019), Sağlık Sektöründe Çalışan Ebelerin İşkolikliklerinin İş Stresleri Üzerine Etkileri, *Uluslararası Sanat ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 2 (3), 60-69.
- Özsoy, T., Balaban, Ö. (2019), *İşkoliklik, Olumsuz Boyutlarıyla Örgütsel Davranış*, Konya: Eğitim Yayınevi.
- Oates, W.E. (1971), *Confessions of a Workaholic: The Facts About Work Addiction*, New York: World.
- Özsürünç R., Koçak Ö. E. (2021), İşkolik Davranışlar, Algılanan Katkı ve Yaşam Doyumu İlişkisinde İşte Kendini Yetiştirmenin Aracı Etkisi, *Uluslararası Hukuk ve Sosyal Bilim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 83 – 93.
- Pehlivanlı, E., A. (2019), *Bağlılık, Diğergamlık, İşkoliklik, Tatmin ve İşten Ayrılma Niyeti İlişkisi: Bir Kamu Kurumunda Araştırma*, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.
- Peeters M., Rutte C. G. (2005), Time Management Behavior as a Moderator for the Job Demand-Control Interaction, *Journal of Occupational Health Psychology*, 10(1), 64-75.
- Porter, G. (2006), Profiles of Workaholism Among High-Tech Managers. *Career Development International*, 11 (5), 440-462.
- Robinson, B. E. (2000), *Ben İşkolik Değilim. Bence Öylesin*, İstanbul: Kuraldışı Yayıncılık.

- Robinson, B. E. (2007), *Chained to the Desk*, New York: University Press.
- Sabuncuoğlu, Z., Tüz, M. (1995), *Örgütsel Psikoloji*, Bursa: Ezgi Kitapevi Yayınları.
- Sağır, M., Ataş, M. (2017), The Relationship Between Teachers' Cyberloafing Behaviours and Time Management, *Turkish Journal of Teacher Education*, 6(2), 74-91.
- Salihoğlu, G. H. (2014), *Çalışanların Kariyer Yolculuğunda İşkolikliğin Rolü Üzerine Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çorum.
- Saunders M., Lewis P., Thornhill A. (2009), *Research Methods for Business Students*, Essex: Prentice Hall.
- Serçeoğlu, N. (2015), *Konaklama İşletmelerinde Çalışan Personelin İşkoliklik Eğilimleri ile Hizmet Odaklılık İlişkisi: Tral Bölgesinde Bir Araştırma*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, Erzurum.
- Spence, J. T., Robbins, A. S. (1992), Workaholism: Definition, Measurement and Preliminary Results, *Journal of Personality Assessment*, 58(1), 160-178. <https://doi.org/10.1207/s15327752jpa5801.15>
- Sussman S, Lisha N, Griffiths M. (2011), *Prevalence of the Addictions: A Problem of the Majority or the Minority?*, *Evaluation & the Health Professions*, 1(34), 3–56.
- Türe, G. (2013), *Hazırlık Okulu Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri ile Stres Yönetimi Becerileri Arasındaki İlişkinin Araştırılması: Yeditepe Üniversitesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tziner, A., Tanami, M. (2013), Examining the Links Between Attachment, Perfectionism and Job Motivation Potential with Job Engagement and Workaholism, *Journal of Work and Organizational Psychology*, 1(29), 65-74. <https://doi.org/10.5093/Tr2013a10>
- Ustun Aktas, N. (2020), *Workaholism And Free Time Management Among High School Teachers*, *International Online Journal Of Educational Sciences*, 12(5), 263-270.
- Yiğitel, S. (2021), *İş-Aile Yaşam Çatışması ve Zaman Yönetimi Becerilerinin Bireysel Performansa Etkisi: Sivil Havacılık Sektöründe Bir Araştırma*, Yayınlanmış Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Zeijen, M. E. L., Peeters, M. C. W., Hakanen, J. J. (2018), Workaholism Versus Work Engagement And Job Crafting: What Is The Role Of Self-Management Strategies?, *Human Resource Management Journal*, 1(28), 357– 373. <https://doi.org/10.1111/1748-8583.12187>
- Zincirkıran, M. (2013), *İşkoliklik ile İş-Aile Çatışması İlişkisinin Yapısal Eşitlik Modeli ile İncelenmesi: Sağlık İşletmelerinde Bir Uygulama*, Doktora Tezi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Bilim Dalı, Diyarbakır.